

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za vse leto gl. 2 kr. 40.
 „ „ „ polu leta „ 1 „ 20.
 „ „ „ črt „ „ 70.
 Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne trislopnice vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
 7 „ „ „ 2 krat
 6 „ „ „ 3 krat

Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošči, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvedere pri g. Bertolinu. V okolici: Na Občini v Isteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barokli pri g. Ani Takau in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sancin M. Magdaleni zg. J. Ježu Naročnina naj se pošilja sv. Ivanu št. 424, pisma in dopisi vrednosti v Skorkoli št. 84. Udje pol. dr. „Edinost“ kateri mesečno redno plačujajo, dobivajo list brezplačno na dom.

Glasi slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Vabilo na naročbo.

Konec tega meseca se začne novo naročevanje na „Edinost.“ Vse g. g. naročnike, kateri so le na 3 mesece naročeni, ali še niso doslejne naročnine plačali, prosimo, naj jo ob pravem času pošljejo. Tudi vsi g. g. udje pol. društva „Edinost“ so vljudno prošeni, naj zao-stalo mesečinô poravnajo, sicer se jim list ne bode dalje pošiljal.

Opravništvo.

Dalmacija in vstaja na Turškem.

Teško je pri današnjih tiskovnih postavah pisati o tako kočljivi stvari, kakor je vstaja na Turškem in mejusobna zveza, bratovsko prijateljstvo in živo sočutje dalmatinskih Slovanov do vstašev; vendar molčati o tem ne moremo i ne smemo, ker čutimo tudi mi ljubezni ogenj do zatiranih svojih bratov, i ker je naša dolžnost svariti vlado, naj ne dela v propad naše države.

Kakor večletni gost v Dalmaciji sem imel priliko opozovati vse tamošnje navade in običaje; čudil sem se, kako udani so Dalmatinci cesarske hiši in čista resnica je, da so ob času petletnega mojega bivanja mej njimi bili boljši rodoljubje, nego o tej zadevi toliko hvaljeni Tirolci. Ali reči so se od leta 1868, ko sem bival še tam, zelo predrugačile, ne na boljše, ampak na slabše. Uže leia 1869, ko so se uprli Krivoščanje, ohladil se je jako patriotizem. Ta nesrečni upor so zakrivali vladni organi po svojih služabnikih, ki niso poznali deželnih razmer in dalmatinskega ljudstva. Imeli so narod za neizobraženo čedo, s puhlo svojo nemško omiko, z osorno svojo oblastjo so hoteli narod vpreči v svoj jarem, nevedoč, da prost narod jarma ne trpi. Ne bodem na dan potezal generala Wagnerja in okrajnega glavarja Franca, katera sta z vešali osrečavala ljudstvo, s tem pa dosegla to, da se je vnela trdovratna in pogubna vstaja ter ohladila patriotizma sveti ogenj do Avstrije po vsej Boki.

Bokezi v rodbini z Črnogorci in Hercegovci so tako dobri prijatelji, da drug za drugega gre v ogenj in smrt. Vsak pok iz

puške v Črnigori ali Hercegovini odmeva v Boki ter rani bratovske srce, vsaka krivica, vsaka razžaljitev zapiše se z lapidarnimi črkami na veke vsemu narodu v globoko srce; njegova lokalna tradicionalna zgodovina je polna enakih dogodbe, katere rod za rod v srcu hrani. Vešala v Boki pri zadnji vstaji so utisnola na ljudski ponos neizbrisljiv madež, kateri ostane stoletja v živem njegovem spominu, ded bo o njem pripovedoval vnukom, in vnuci si ga zvesto v srce vtisnejo; in kaj je bilo konec te politike? To, da je vlada morala skleniti mir z Krivoščjani; v malem selu Knezlaz nad Rizanom, ki broji 7 bornih koč; troškov pa je bilo 8 milijonov in več in na tisoče ubogih vojakov gnoji kamenita tla krog vpustošenih sel s posekanimi oljikami in porezanimi trtami.

Od tistega casa je minolo uže nekoliko let, zopet divja boj na mejah Dalmacije, ali ta boj je pravičen, bojuje se uboga zatirana raja, katera je bila le pes turškim begom in kajmakanom.

Kako zatirani so bili naši bratje v Hrcegovini, priča uže to dovolj, če omenjam, da še zidanih hiš niso smeli imeti, da nobena pogodba, nobena njihova oporoka nij imela veljave, da je vsak Turek imel pravice do njihovega imetja, posestva, do njihovih žen in devic, celo do njihovega življenja! Imeli so kočje iz protja in blata, stanovali s živino v enej koči; pri vsem tem jih toliko stoletja turška krutost nij mogla zatreti. Uboga raja je pribegla v Avstrijo, da tu najde zavetje in po mogočnosti jej bratje podpora dele; Andrašijeva reforma pa jo sili k vrnitvi v vpustošeno Hrcegovino. Vstaši odgovarjajo baronu Rodiču in Molinariju, da rajši lakote pomró, nego, da se vrnejo pod turško oblast in kralnico. Ta Andrašijeva politika po vsem tem, kar smo navedli, ne more roditi dobrega sadú Avstriji, in uže se kaže v dejanji, koliko nevoljo je izbudila v Dalmaciji, kraljevini, za Avstrijo prevažnej, ker dokazi živih simpatij do ubozih turških kristjanov se dan na dan množe.

Demonstracija v Sinji in Splitu o priliki, ko je močna vojaška eskorta na turške zemlji vjetega vodja Ljubibratiča in njegov štab s hrabro gospodično Markuševu pripeljala, mora diplomaciji odpreti oči, naj jih še tako skupaj tiščí. Nij varno igrati se

z ognjem, še nevarnejše igrati se z ljubeznijo in sovraštvom človeških src.

Vshodnje vprašanje je na dnevnem redu, nobena moč ga ne more ustaviti, enako razvodenelej reki prej ali poznej predere vse zakope, odnese vse ovire, naj se mu tedaj da prost tók, strugo si izbere samo tako, kakoršna bo njemu, ne pa državnim možem po godu. Kolikor dalj časa se bode zavrlo, toliko silneje naraste njegova moč, in sila njegova bode potem toliko hujša. Vse to pripoznavajo sedaj uže vsi narodi, samo vlade nečejo o tem še vedeti; vedeti pa bodo morale, kajti čas nij več daleč, ko pride roka in zapiše na diplomacijsko steno z neizbrisljivimi črkami pomembnosne besede: Mene, tekel!

Slovenstvo v tržaški okolici.

(Dalje.)

Drugi vzroki, da se tržaška okolica vedno bolj polasčuje, je vedno večje uboštvo okoličanov v duševnem in v materijalnem oziru. Uboštvo pa vleče za seboj odvisnost in hlapčevstvo pod ptujim gospodarstvom, zaničevanje lastnega naroda in propad omike, moralnosti in narodnosti. Vedno večega obubožanja pa so okoličani večidel sami krivi z slabim gospodarstvom. **Razkosovanje premoženja** po gospodarjevi smrti je vzelo okolici vže skoro vse samosvojne kmetovalce in s časom gotovo vse posestnike pripravi v nič, ako se bo tako nadaljevalo. Nasledek tega je **zanemarjenje poljedelstva**, zlasti v spodnji okolici in edino hlepenje po dnini. Kakor je prav, da se nekateri, zlasti manj premožni, lotijo vsakovrstnega rokodelstva, tako je tudi slabo, da vsi na to silijo in kmetijstvo popuščajo. Zemljišče temu, ki ga sam ne obdeluje, postane k malu le butara, katere se odkriža brž ko more, če mu je prej ne odzamejo drugi, in zato vidimo, kako prvotno slovensko prebivalstvo v okolici vedno bolj gine in se umika gospódi. S tem pa se umika v gore in gine tudi slovenstvo čedalje bolj. Poreče morda kdo: saj okoličan ostane Slovenec, tudi če ni kmet, tudi če je rokodelc. To je nekoliko res, ali delalec je odvisen od gospodarja in ne more biti popolnem samosvojen, tudi v narodnih zadevah ne, poleg tega pa je v vednej dotiki, v vednem občevanju z

laškim meščani tako, da mora biti prav trden značaj, da se ne polasči.

Pa da bi bili le pravi rokodelci! ali koliko jih je težakov in podajačev, revežev, ki morajo težko si služiti vsakdanji kruh — zakaj? Zato, ker jih starši niso dali, da bi se bili dobro izučili rokodelstva. In tu je zopet drug vzrok obubožanja in narodnega propada, namreč **zanemarjena izreja ali odgoja otrok**, katere nekteri starši puščajo, da zrastejo divji, neolikani in neučeni. Surovež pa, kakor nema pravih zapopadkov o oliki in omiki, tako tudi ne v narodnosti in se dá lahko za vrč vina podkupiti od kogar si bodi. — Zopet drug vzrok obubožanja okoličanov in posredno propadanja slovenske narodnosti je ta, da se okoličani **nič ne lotijo kupčije**; še najmanjša kupčija, štacunarstvo, v okolici je v ptujih rokah. Ako si ptujci pomagajo, zakaj si ne bi pomagali tudi okoličani sami? Ali žalibog, vidimo, da razen nekterih krčmarjev ni v okolici skoro nobenega domačega prodajalca — kdo je tega kriv? zopet okoličani sami. Nekteri prodajalci so vnanji Slovenci, drugi pa tudi niso Slovenci in vendar se živé med Slovenci in če le pošteno delajo, nihče jim ne more tega za zlo jemati; vendar pa se s tem domačini izpodrivajo in slovenska narodnost trpi! — Najbolj pa **poprešamo slovensko narodu inteligencijo** iz okolice. Razen nekterih duhovnikov, enega zdravnika in morebiti še kakega manj znanega nižega uradnika nema okolica tržaška nobenega učenega moža, še celo nobenega domačega učitelja ne, edini odvetnik, ki je rojen v trž. okolici, izneveril se je svojemu narodu!

To je velika ovira narodnemu napredovanju, ker dasi je kmet lahko najboljši narodnjak, vendar potrebuje voditeljev in ti morajo biti izobraženi. To pomanjkanje se živo čuti vzlasti v društvih in pri volitvah; poleg kmetov in kakega vnanjega izobraženega Slovenca ni najti v okolici kandidatov. Učiteljev pomanjkuje, učiteljic isto tako, in da bi hotel, kakor bi moral, magistrat uradovati za okolico v slovenskem jeziku, moral bi pozvati slovenske uradnike iz drugih slovenskih dežel? *(Dalje prihodnjič).*

Dopisi.

V Trebiču dne 7. marcija.

Ko mi je „Soče“ 4. list po naključbi v roke prišel, zapazil sem dopis iz tržaške okolice, kateriga je treba nekoliko pojasniti. Dopisnik namreč piše o magistratovej Sibirji in o starem učitelju pravi, da ga nikdar nečejo. Bil je namreč kaznovan nek okoliški učitelj ter poslan v Sibirjo, pa ostal nij dolgo tam, njegovo kaznovanje se je spremenilo namreč v Križ, to je, prestavljen je bil tija, in mi mu to tudi privoščimo, saj so Križani sploh zvesti privrženci skrbnega magistrata. Dopisnik je tudi pisal, da starega našega učitelja v Bazovici nočejo. Mi ne moremo do sedaj Bazovcem nič slabega očitati, kajti spreobrnil so se proti učite-

ljem zelo. Poprej so bili bolj neobčutljivi in nijso znali ceniti tega, kar zdaj cenijo, to je dosta povedano, in jaz to odobravam, kajti spoštovati bi morali vse, stare in mlade učitelje *).

Da so šli Bazovčani prosit za svojega učitelja v tako ogromnem številu, naj še dalje pri njih ostane, to pa *nij res, in zato prosimo dopisnika, naj drugi pot bolj resnično poroča.*

V. K.

Iz vojvodine Oldenburske, 8. marcija.

Nemški državni zbor je končal svoje seje 9. febr. in poslanci so se nezadovoljni morali vrniti na svoj dom. Mnogo so v resnici sklepali, a malo sklenili. Zadnje dni so bile prav burne seje. V petek (4. feb.) in v saboto (5. feb.) igrane so se mej nemškimi poslanci drž. zbora take scene, da je bilo vsako parlamentarično zborovanje nemogoče. Osobnosti napadi so bili vzrok najvišje razburjenosti, in pričakovati je, da se glavna bitva sedaj v poslanici izigra. Kriv temu je bil napad strani nekovega časopisa, koji ima za svoje geslo, javno življenje zavdati in umoriti. Brigal bi se sicer malo za ta časopis, ako nebi tičal za njim Bismarek in njegov zaupnik skr. svet. Wagener. Vršile so se v nemškem državnem zboru scene, kakoršnih ne bi pričakovati bilo od neizobraženega ljudstva.

Nijso še škandali državnega zbora bili pozabljeni, vže nas je iznenadila druga lepa novica. Deželni zbor naše vojvodine oldenburske je vsled najvišjega ukaza 24. febr. državni predsednik pl. Berg razpustil. — Kaj je krivo tega? tako se poprašujejo tu in tam stari politikarji; in temu vprašaji odgovarja krmežljavi vladni filister: „Weil die Abgeordneten einige, von der Regierung geforderte Nachbewilligungen für die Beamten des höheren Schuldienstes, des Bau-Vermessungs- und Forstwesens abgelehnt haben.“ (Ker so poslanci odbili nekatere vladne zapoznele tirjatve za uradnike v višji šolski službi, in v službi pri stavstvu, merstvu in gozdnarstvu.) Tako je tu v Nemčiji; če poslanci ne plešejo tako, kakor jim vlada gode, pa sme veliki (?) vojvoda male oldenburske države svojevoljno deželni zbor razpustiti — To se vé, da se smejo revnim učiteljem in nižjim uradnikom, koji morajo trdo svoj kruh služiti, plače znižavati, kakor vlada hoče, a višjim bi moral dež. zbor za nič in zopet nič višje plače privoliti! — Prosit Nemčija, obljubljena dežela ti nisi!

L.

V Trstu, 8. marcija.

Ljubibratica je tukaj vse pričakavalo, vse o njem govorilo, ko se je zvedelo, da ga pripeljejo v Trst. Včeraj, 17. t. m. ob 11 uri zjutraj je na preluki zastava zavihrala v znamenje, da se je parnik iz Dalmacije

* Čulo se je že večkrat, da je vaš učitelj star, da ni naroden, mi bi svetovali vsem okoličanom, naj gledajo v prvi vrsti pri učiteljih na narodnost, kajti kdor je naroden, z ljubeznije podučuje deca, koji pa ne ljubi naroda, tak je le najemnik. (Ur.)

na obnebj prikazal. In kakor bi trenol je začelo ljudstvo, če tudi je dež li, vreti na bregove, in ko se je opoludne približeval parnik, zbralo se je na tisoče odličnega ljudstva vseh narodnosti razen nemških turkofilov. Stopiti je imel na suho na Ježetovem ključu, ali policija, ka se je bala velikanske demonstracije, sklenila je drugače, ter ljudstvo otropala. Ona je namreč poslala majhno ladjico uže mnogo poprej daleč na plano morje, ter zankazala vsem ujetim, naj se vanjo presele, in ti so bili: vojvoda Ljubibratič, njegov pribočnik, vitez Petrovič, gosposodična Merkus, gospa Ljubibratičeva, Italijana grof Faella in Cesare.

Ko ljudstvo vidi oddaljevati se barkaso od parnika, mislilo je, da hočejo ujeti v Miramar peljati in jih tam na zelesnico spraviti, ali barkasa se je zavila, vesljuje proti Miramaru, kar naglo v tržaško novo luko in se vstavila na ključu št. 2 ter dala na suho ujetnike.

Tu se je mej tem v malo minutah na tisoč ljudstva zbralo, pozdravljalo vojvoda, gospico Merkuševa, grofa Faella in Cesare. Ljubibratič je odzdravil kratko in jedernato Tržačanom in Trstu, ker je bil tako prijazno in srčno sprejet, ker tak sprejem mu je poroštvo, da ima ves izobraženi svet gorke srce za ubogo rajo. Potem sedejo ujetci v dve kočiji, kateri pa jih nijste dalec peljale, kajti množiča ju je ustavila in morali so na splošno željo ljudstva izstopiti in peš iti v postajo, kjer jih je uže vlak za blago čakal, katerimu so priklopili en voz drugega razreda, ki jih je precej odpeljal na Brežino, da jih kakor hitro mogoče odpeljejo dimostrativnemu Trstu iz pred oči.

Predno so dospeli z daljnega ključa do železniške postaje, nabralo se je nad 8000 ljudi, nobenega fijakarja nij bilo dobiti, tako so ljudje hiteli, da vidijo vojvodo Ljubibratiča i njegove tovarše. Njegova ljubeznjiva in krasna sopruha je bila bleda in otožna, črno oblečena, pozdravljala je ljudstvo na desno in levo.

Za Ljubibratičem je šel vitez Petrovic, mlad, lep gospod v črnogorski obleki, isto tako srednjevelika, okroglolična, bleda Holadkinja góna. Merkus v moške obleki po črnogorski oblečena z do ramen dolgimi lasi, z ustaško kapo, opankami, temno modrimi širokimi hlačami in lepo sukno, pod katero se je videla krasna popotna torbica. Dokler je nijso ljudje spoznali, govorilo se o njej sploh: To je lep mladenič.

Živioklici so spremljali ustaše, dokler se nij odpeljal vlak. Ljubibratič mi je rekel na večer na Brežini, da se nij še nikdar tako dolgočasno vozil, kakor iz Zadra po morji.

Italijana grof Faella in Cesare in vitez Petroviča so zadržali na kolnici in še le za nekeje časa zopet z drugim vlakom peljali na Brežino, kjer so potem vsi do enajstih zvečer čakali. Omeniti moram, da ljudstvo nij gledalo na straže, kaj one porečejo, kakor morski volovi je prodrlo v kolodvor in nobena moč ga nij zadrževala, vse je kričalo: Živio vojvoda Hrcegovski, živila svo-

bodna Hrcegovina, proč s Turkom, živili boritelji i. t. d.

Lepih šopkov je dobila gospica Merkus in gospa vojvodinja od prvih dalmatinskih gospej v Trstu.

Na večer so se peljale v najhujšej burji in snežnem vremenu dve deputaciji iz Trsta italijanska in slovenska na Brežino. Slovenska deputacija, obstoječa iz g. g. Nabergoj, Žvanut, Dolinar, Leban, Gorjup in Zitko, podarila je dva krasna lavorjeva venca, se slovenskimi trakovi, enega voj. Ljubibratiču, drugega gčni. Merkuševi. G. Žvanut pozdravi naj prvo vojvoda Ljubibratiča z besedami: Slavni g. vojvoda! blagovolite sprejeti ta mali spominek v znamenje gorkih simpatij, ki jih gojé do vas tržaški Slovenci za junaško vedenje pri osvobojevanji uboge raje. Ljubibratič je sprejel jako ganljivo venec z napisom na trakovih: *Slavnemu boritelju za svobodo raje tržaški Slovenci*, ter rekel: Jaz se lepo zahvaljujem za lepi spomin tržaških Slovencev i za gorke simpatije, ki jih gojijo do mene i ubogo rajo. Dolinar izroči gčni. Merkuševi venec z napisom: *Slavnej junakinji gospodični Merkuševi boriteljici za krst in svobodo zlato, tržaški Slovenci*, z besedami: Blagovolite sprejeti, slavna junakinja, ki ste kakor ženska toliko bolj občudovanja vredni, da ste se borili za svobodo uboge raje, mali spominek vaših častiteljev, tržaških Slovencev, kateri spremljajo vas vedno z najgrkejšim sočutjem. Gospodičina se zahvaljuje vsa ginjena in reče: Izrazite mojo srčno hvalo vsem tržaškim Slovincem za gorke sočutje, katero imate za osvobojenje raje, ki bode, ako Bog da, kmalo svobodna, zahvaljujem se srčno za lepi spominek, kateri mi je in bode vedni porok dobrohotnosti tržaških Slovencev.

Po tem se je počél pogovor mej posameznimi gospodi in gospemi. Gčna. Merkuševa, jaka omikana, vljudna, je bila jako razgovorna, povedala je, da je rojena na otoku Java v Indiji, njeni oče je bil Holanđez; ona govori francoski i italijanski, nemški je pozabila, slovenski se uči pridno. Na vprašanje, kako je mogla vse nezgode prenašati, rekla je, da se nij nikdar hotela mehkužiti, da je treba trdne volje, pa se vselej dobro izide; na vprašanje, kako se čuti? odgovorila je: Dokler sem bila na turškej zemlji, godilo se mi je dobro, ko pa sem stopila na avstrijsko mejo, čutim se slabo, pa ne bode dolgo ko bodem zopet, ako Bog da, v pomoč ubogej raji.

Gospa Ljubibratičeva je bledolična, krasna gospa, njenej politični izobraženosti čudi se sleherni, govori dobro nemški, laški in srbski. Narodni čut, kateri iz pravega srca plamti, daje krasni osobi še boljše vtis, nje beseda, srčna blagost in vljudnost morajo naj trji srce omečiti, čuti tako živo gorje uboge raje, da so jej solze v oči vrele, ko je govorila o turškem barbarizmu. Ujetje svojega sopruža jo močno žali, vendar pa ima tolažbo, da Hrcegovina za gotovo otrese za vselej turški jarem.

Poslovili smo se; Ljubibratič je šel še le zjutraj ob osmih v Ljubljano, ko so bra-

nečega siloma na voz nesli, kajti v Linc nij hotel, kder ima biti interniran. Laška dva grofa sta se odpeljala z laškim vlakom v Kormons, Petrovič v Zagreb.

Politični pregled.

Nijamo se motili, ko smo zadnjič rekli, da se prične živahnejše gibanje, ko se odpró deželni zbori. Posebno pozornost je najprve obudil tirolski deželni zbor, v katerem je deželni glavar precej v začetku prijel besedo in povdarjal, da je zbor nepotreben, ker se vsi njegovi sklepi zametujejo ter nasvetoval, naj poslanci domu gredo, kar se je tudi zgodilo. Da je zastran tega deželni zbor razpuščen, to ne more drugače biti. Tirolska dežela je s tem stopila še v odločnejšo opozicijo zoper sedanji vladni sistem, nego Češka.

Razpuščen je tudi dalmatinski deželni zbor zato, ker je zahteval, naj odstopi deželni glavar, nevreden častne stopinje, ker se je vdeležil nepoštenega dejanja pri dalmatinskej železnici.

Celo štirski deželni glavar Blagotinsčak Kaisersfeld, velik ustavaški veljak, imenovan tudi oče „svinčenih podplatov“, tožil je v graškem deželnem zboru, da so prišli hudi časi ustavakom in prerokoval, da pridejo še hujši, kar mu radi verjamemo. — Tako leti vse na kup, kar so centralisti tako opazno zidali, list za listom pada, veja za vejo se lomi!

Na Dunaji so se pretekle dni godile reči, katere so žalostna priča, kaka demoralizacija se je zarodila v vladnih krogih; izdala se je skrivnost Ahacijevih topov in prodajale iz vojaškega arhiva strategične karte nemške in ruske vladni. Gorje državi, v katerej zlati ključ odpira vsaka vrata!

Zadnje dogodbe na turških mejah pričajo, da ima Avstrija namen vstajo v Bosni i Hercegovini zadušiti, kajti ona podpira Turke in zapira in internira vstaše, ne le na avstrijsko zemljo pribegle, temuč celo na turškej zemlji. Kako modra je taka državna politika, to prihodnjest odkrije; mi jo imamo za pogubno, ker mora popolnem vničiti sočutje narodov do Avstrije, ker je nasprotna mišljenju vsega poštenega sveta; kam taka politika vede, to je s krvavimi črkami zapisala v zgodovino šlesvig-holšteinska vojna; ona vede sovražnika Avstriji v srce.

Ustaši so zopet zaprli cesto mej Dubrovnikom in Trebinjem, Musičevo malo četo so sicer Turki razkropili in krog 80 ustašev vrgli na avstrijsko zemljo, katere je naša vlada internirala; ali druge čete so Turke, ki so hoteli trdnjavo Nikšič s živežem preskrbeti, zmagale in vsak dan se pričakuje, da se turška posadka v Nikšiču ustašem poda, ker bi sicer morala za lakoto poginoti.

Zadnje novice iz Srbije in Črnogore so take, da skoro gotovo obe državi planete na Turka; ako se to zgodi, potem bodo silne vojne in silni časi in Evropa spremeni svoje lice.

Pogovor na magistratovi višavi.

Mihec. Ali si čul, da je naš deželni zbor odprt?

Jakec. Čul sem, čul, saj mi je Marijanca povedala in rekla, da oče Hermet vedno mimo nje pete brusi, ter pod pazduho akte prenaša, kakor, da bi imel sodnji dan organizirati.

Mihec. Zdaj mi je nekaj v glavo padlo; Tinca mi je povedala, da je sklical skupaj vse modrijane, pismouke in zemljerce, ker hoče po svojej modrosti vrediti novi Trst.

Jakec. Najni ženi spodaj ste čuli pogovore mej vsemi onimi gospodi, kateri so pravemu avstrijstvu hermetično zaprti, „da bode meja novega Trsta tako vrejena, da se bo tam blizu Benedk skupaj držala.“

Mihec. Nij tako ne, brate; očka Hermet le misli spodnjo okolico v mesto spremeniti, za zgornjo okolico se ne meni še toliko, kajti, kadar jo dobro izmolzejo, potem jo pa pusté, naj se briga sama zase.

Jakec. Po tem takem treba mejo hrmetično zapreti, ne?

Mihec. Da novo mesto vtrdi, naredi naš magistrat živo ograjo iz samih Furlanov, postavi družega poleg družega, saj jih magistrat vedno rad sprejema, naj jih od tam prihaja še toliko.

Jakec. Ali si morda čul tudi v neki novi volilni reformi? Marijanca mi je pravila, da so jo dali očetu Hermetu, naj jo ustvari.

Mihec. Pravemu so jo v roke dali, uže tri laška leta kuje, zbija in tolče to novo volilno reformo, pa vselej mu uide up po vodi.

Jakec. Mislim da Hermet hoče, da bi imel vsak Furlan volilno pravico, ali vsaj vsak, ki nosi tisto plesnovo furlansko obleko.

Mihec. In mi okoličani, kaj pa je z nami? saj tudi mi plačujemo davek in dac, še celo od magistratovih muh; kako smo mi urejeni, to bi rad znal?

Jakec. Vse tiste, ki nosijo hlače na brento vrezane, in to smo mi okoličani razen naju dveh, hoče Hermet spraviti mej meščane, da ostanejo kakor pleve na rešetju.

Mihec. Pes naj se obesi, rajši stopiva s te krive kolibe i začniva udrihati, kje, tega nij treba praviti.

Jakec. Meni se zdi, da lezeva skupaj.

Mihec. O, kaj še, mi dva ne lezeva skupaj, le koliba pod nama, prej sem dobro čez sosedovo streho videl skoz okno v sobo magistratovega uradnika, razločil sem vse lahko v sobi, a sedaj sem se pogreznil, da ne vidim še okna ne.

Jakec. Kaj si zapazil v sobi magistratovega uradnika?

Mihec. Reči, katere so pričale, da je dober avstrijanec, kajti bile so tele podobe po zidu in koteh; pri peči je bil razpostavljen v telesnej velikosti Garibaldi, nad zofo je visel Viktor Emanuel, zopet na desnej strani je bil znani lučonosec Lamarmora, da nij manjkalo Cavourja in drugih enakih, lahko se samo ob sebi umeje, in srce tega zveste-

ga avstrijanca je bilo tako patriotično, da je pri njegovi postelji visel grb z belim križem, to vem dobro da grški ali švicarski nij bil, saj jaz poznam dobro te stvari, na priliko zastavo gimnastike, zastavo trobojno, tudi sem dobro poznal našo zastavo našega bataljona, katero smo na Občini nekako čudno oddali.

Jakec. Tudi veronauk hočejo iz šol odpraviti.

Mihc. Ako v deveti deželi to zvedo, kar namerjavajo naši mestni očetje, zagotavljam te, da si bodo mislili, da je celo mesto Trst bedališče in vodja takega bedališča... nu, jezik, molči!

Jakec. Mene je sram zdaj na tem mestu, to sem ti pravil uže zadnjič, ko so nekatere vroče glave tako cvrva kričale Hrmetu; kakošna je bila ta svojad, tega mi nij treba praviti, samo toliko rečem, da je puhtel, ko so mimo naji šli, grozoviti duh, kakor bi bila petešerija gorela.

Mihc. Da taki hodijo naji čestit, bila bi tako razžaljena, da bi kladivi, uro, stolp in še to kitajsko kolibo nanje zmetala.

Jakec. Brate, res je.

Domače stvari.

Slovenski borsni notar. Politično naše društvo „Edinost“ je doseglo na Dunaji, da imamo tržaški Slovenci v Trstu slovenskega borsnega notarja, spoštovanega g. Dr. Oliva iz Ajdovščine. Priporočamo ga vsem Slovencem gorko.

.*.*

Hrvatski častniki se odlikujejo mimo domačih. Nij še dolgo, kar smo opazovali necega hrvaškega častnika, ki je svoje novince tako lepo in prijazno uril v vojaških vajah v domačem jeziku, da je nam to prav dobro delo. Priporočamo častnikom kranjskega našega polka, naj tudi oni enako delajo; mislimo, da so prešli časi, ko je v surovosti iskal častnik svoje velevažnosti i s tem kazal svojo zelo dvomljivo omikanost. Vljudnost je povsod čislana, surovost povsod zaničevana.

.*.*

Kratkovidni poročevalec tetki. — Znano je, da nekatere *kavke* v stari krmežljavi tetki Triesterki sedaj preveč, sedaj premalo vidijo, kakor je vreme, čemer se mi nič ne čudimo, ker vemo, da imajo tiči neke vrste uže tako narav. Nedavno se je poročalo, da bode v občnem zboru „Edinosti“ g. Nabergoj o vžitini govoril. Tetka, ne boj se, ne bode ne!

Pri Ljubibratičevem prihodu je videla *kavka* le na eno oko samo 300 ljudi zbranih, če tudi ima očas ko debel krompir (kurjih nijsmo šteli), da bi bil lahko tisoče videla. Isto tako je v Ljubljani na daljevid al kali na železnični postaji le 6 radovednih zapazila, ki so hoteli Ljubibratiča sprejeti in pozdraviti, bilo pa jih je veliko število.

Čudna je ta kratko — in daljnovidnost, doslej še uganjka natoroznancem in zdravnikom; slišali smo, da izvira najbrže iz rumene rude in je tedaj nasprotna zlatenici, katero, kakor pravi ljudstvo, česar pa mi ne verjamemo, taka ruda ozdravlja; priporočamo jo turškemu Sultanu, da bo iz Carigrada v Hercegovino in Bosno videl, kako zadovoljna, srečna in blažena je preljubeznjiva njegova raja, in kako veseli so tamošnji Turki Andrašijeve reforme.

.*.*

Roparski stotnik na raj. Najpredrnejša roparska četa na otoku Siciliji je ona roparskega stotnika Rinaldija, ki je nedavno v neki vasi na otoku pri belem dnevu celo družino pomoril in obropal. Vse dosedanje prizadevanje italijanske vlade, da bi tega grozovitneža v roke dobila, bilo je brez vspeha, ker se krvolok se svojo drhalijo po najgrših in razstrganih krajih siciljskih gôr skriva. Da je bolj varen, ima mnogo ogleduhov, ki izvohajo vsa vladna početja in nakane proti njemu. Zadnji pustni torek gnalo je tudi njega praznovat Kurenta v šumi mesta Cefalu. Našemal se je, prišel iz hribovskih zakotij v mesto in vdeležil se plesa, vso noč prav dobro zabavljal. Nobeden ga nij poznal, italijanska policija je še le nekatere dni pozneji to zvedela.

.*.*

Petje v cerkvah po okolici. V št. 4. našega lista je bil dopis iz tržaške okolice zarad orgljanja, danes pa se mora omeniti o petju. Prišel je te dni okoličan k uredniku našega lista, ter potožil takole: Pri sv. Jakobu so bili nekdanj tako dobri slovenski pevci, da so sloveli daleč čez tržaško mejo. Zdaj pa se je pevsko krdelo zmanjšalo, da smo skoraj bi rekli brez pevcev; nekateri so pomrli, drugi odšli k vojakom, eni so petje popustili tako, da jih je samo šest ostalo.

Podučevanja v petju nij, kako more potem petje biti, to vsak lahko sodi; da ljudstvo ne mara poslušati vedno le ene pesmi in še to staro, to je naravno, zatoraj so pa tudi prostori v st. Jakobski cerkvi vedno bolj prazni.

Poglejmo v pravo slavno cerkev v Trstu, v to hodijo ljudje raznega verozakona, ker je v njej najlepše petje v Trstu. Da pa ima pravoslavna cerkev najlepše petje, potrosi več tisoč na letu. Ali bi ne bilo dobro, da bi vsa cerkvena predstojništva na petje več pozornosti obračala, ter skrbela za dobre pevske učitelje. Pri sv. Jakobu se je pevcem reklo, ako se hočete učiti, morate si sami učitelja oskrbeti, kar ne more biti prav, ker je pičla plača. Laški učitelj ima samo za laško petje dekret, toraj slovenskega neče učiti, vzlasti če se mu ne plača.

Upamo, da se čestito cerkveno predstojništvo pri sv. Jakobu o tej važnej stvari odloči ter nam okoličanom tudi zdatno z lepim petjem postreže.

J. M. okolican.

.*.*

Grozovita nevihta je bila pred dvema tednoma na Angleškem, toča, ko oreh

debela, razbila je opeko raz streh, brzozjavne poteze pretrgala, ubila več ljudi i konj, oklestila drevje, opustošila vse.

Po raznih krajih, na morskih obalah je divjalo še huje, podirali so morski valovi močne jezove, ladije metali na suho, mnogo brodov se je potopilo in več mornarjev je našlo moker grob. Na milijone je škode po Angleškej napravila nevihta.

Dober odgovor.

Benečan je zasramoval Avstrijca ter ga vprašal: „Jaz bi rad vedel, kde je dobila Avstrija dvoglavnega orla.“ Avstrijec mu je odgovoril: „Iz tistega gozda, iz katerega Benetke krilatega leva.“

Smešnica.

Umril je jud, ki je kristijane na zemlji hudo drl. Hotel je tedaj najprej pogledati v krščanska nebesa, misleč si; če je bila s kristijani uže na zemlji dobra kupčija, v nebesih mora še boljša biti, ker imajo vsega obilo. Potrka tedaj na nebeska vrata; sv. Peter pride, odpre in ko vidi juda, reče mu, da njemu v nebesih nij prostora. Ali jud, priliznjen in zvita buča, ne da se kar takisto odpraviti, pregovori sv. Petra, naj mu dovoli, da vsaj pogleda, kako je v nebesih. Ko pa pride jud v nebesa, bilo mu je po všeči i ne da se odpraviti. Zarad tega so začeli godrnjati svetniki in angelji so plahutali s peruti i vsi nevoljni frfotali sem ter tja, vendar se jud ne gane z mesta.

Zdaj se začuje zunaj glasen beričev glas: „Po dražbi je na prodaj hiša, polje, gozdi, krave, teleta, konji, drobnica . . . . Berič še nij končal, uže jud plane iz nebes in leti na dražbo.

POZIVI.

Opozorujemo na jutrajšnji občni zbor v Barkoli, da se ga obilo vdeleže okoličani, ker bodejo važne obravnave.

Našemu zaslugapolnemu političnemu prijatelju, izbuditelju goriških Slovencev, dr. K. Lavriču, sklenili so goriški rodoljubi postaviti spominek, kar mi tržaški Slovenci z veseljem pozdravljamo in odobravamo.

Ker me je odsek za Lavričev spominek za poverjenika tega blagega namena izvolil, pozivljam vse tržaške Slovence, naj blagovolijo položiti po svoji moči kakoršni koli znesek si bodi na altar domovine, da se napravi dostojni spominek zaslužnemu delalcu, kateri je vse duševne in materijalne svoje moči posvetil domovini.

Uredništvo bode rado sprejemalo darove in jih v „Edinosti“ priobčevalo.

V Trstu, dne 23. marnja 1876.

Ivan Dolinar, poverjenik.